

Sygn. akt: I ACa 1014/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 stycznia 2014r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	<i>SSA Hanna Rojewska</i>
Sędziowie:	<i>SA Joanna Walentkiewicz - Witkowska (spr.)</i> <i>SO (del.) Krzysztof Kacprzak</i>
Protokolant:	st.sekr.sądowy Grażyna Michalska

po rozpoznaniu w dniu 22 stycznia 2014r. w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództw **A. K. i R. K.**

przeciwko **(...) Spółce Akcyjnej
w W.**

o zadośćuczynienie

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku łącznego Sądu Okręgowego Sieradzu

z dnia 3 czerwca 2013r. sygn. akt I C 5/13

1. oddala apelację;

**2. zasądza od (...) Spółki Akcyjnej
w W. na rzecz A. K. i R. K. kwoty po 2.700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów
zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.**

Sygn. akt I ACa 1014/13

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem łącznym z dnia 3 czerwca 2013 roku Sąd Okręgowy w Sieradzu w sprawie z powództwa A. K. i R. K. przeciwko (...) S.A. w W. o zadośćuczynienie: (1 i 3) zasądził od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powodów kwoty po 80.000,00 złotych tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 20 listopada 2012 roku do dnia zapłaty i (2 i 4) oddalił powództwa A. K. i R. K. w pozostałej części. Orzekając o kosztach sądowych (5 i 6) nakazał pobrać od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Sieradzu

kwoty po 4.020,00 złotych tytułem brakujących opłat sądowych, a ponadto (7) nakazał pobrać od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Sieradzu kwotę 281,40 złotych tytułem zwrotu wydatków. Natomiast w orzeczeniu o kosztach procesu (8) zasądził od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powodów kwoty po 1.224,00 złotych tytułem częściowego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, a (9) pozostałe koszty sądowe przejął na rachunek Skarbu Państwa.

Sąd Okręgowy, konstruując podstawę faktyczną ustalił, że w dniu (...), w miejscowości C. gm. S., kierujący samochodem osobowym marki A. nr rej. (...) poprzez umyślne naruszenie zasad bezpieczeństwa, doprowadził do zderzenia z samochodem marki R. (...) o nr rej. (...) (...)wraz z naczepą, w wyniku czego pasażer samochodu A. D. K. poniósł śmierć.

Pismem z 18 kwietnia 2006 roku (...) S.A. przyznał A. K. kwotę 25.000,00 zł tytułem odszkodowania w związku z pogorszeniem sytuacji życiowej po śmierci syna oraz kwotę 2.300,00 złotych tytułem poniesionych kosztów pogrzebu. R. K. przyznał natomiast kwotę 20.000,00 złotych tytułem pogorszenia sytuacji życiowej.

D. K. w chwili śmierci miał 20 lat. Był jedynym synem z trojga dzieci A. i R. małżonków K., mieszkał razem z rodzicami. Skończył Technikum Rolnicze i zdał maturę, a następnie zapisał się do 2 - letniej szkoły pomaturalnej. Miał prawo jazdy na ciągnik. Powodowie planowali, że przejmie po nich gospodarstwo rolne o powierzchni 20,69 ha, w którego prowadzeniu pomagał od najmłodszych lat i będzie się opiekował nimi na stare lata. Są przekonani, że gdyby żył, to gospodarstwo pręźnie by się rozwijało. Powodowie wspominają D. jako dziecko życzliwe, uczynne, wrażliwe, z którym nie było problemów wychowawczych.

A. K. łączyła z synem niezwykle silna więź. Zawsze mogła liczyć na jego pomoc, wsparcie, a i on radził się jej w trudnych chwilach. Był dla matki powodem do dumy. Nie przypuszczała, że tak szybko będzie musiała go pożegnać. Gdy dowiedziała się o wypadku oraz o śmierci syna ogarnęły ją ból i rozpacz. Życie straciło sens, miała myśli samobójcze. Nie mogąc poradzić sobie z emocjami udała się na wizytę do psychiatry. Przepisano jej leki, po których była senna i otumaniona. Kolejne leki uspokajające kupowała bez recepty i nadal je zażywa. W dalszym ciągu nie może pogodzić się z rzeczywistością po śmierci dziecka. Zachowała w stanie nienaruszonym wszystkie jego rzeczy, które po nim pozostały. Aktualnie mieszka z mężem, teściową i najmłodszą, 20 letnią córką. Najstarsza córka jest mężatką, ma 29 lat. A. K. cierpi na chorobę zwyrodnieniową kręgosłupa. Trzykrotnie korzystała z porad specjalisty psychiatry. W trakcie pierwszej wizyty była płaczliwa, nie mogła spać, jeść, miała bóle głowy. Stwierdzono reakcję żałoby, zespół depresyjny. Udzielono jej wsparcia farmakologicznego. Obecnie zażywa środki uspokajające dostępne bez recepty. Lepiej po nich sypia. W 2007 r oku wyjechała do sanatorium do I.. Pobyt tam spowodował, że poczuła się lepiej. Ukojenie powódka znajduje również w modlitwie. A. K. przejawia podwyższone napięcie emocjonalne, doświadcza niepokoju. Trudno jej sprostać wyzwaniom dnia codziennego.

Śmierć D. była źródłem rozpacz i cierpienia również dla R. K.. Pomimo upływu czasu nie może pogodzić się z tragedią. Ma poczucie niesprawiedliwości, codziennie odczuwa brak syna i tęskni za nim. Choruje na nadciśnienie, ma podwyższony cholesterol, zwyrodnienie kręgosłupa. Przyjmuje z tego powodu leki. Po śmierci syna nie korzystał z pomocy psychiatry i psychologa. W pierwszym roku miał problemy ze snem i nie mógł przyjmować pokarmu. Prześladował go zachowany w pamięci widok z miejsca wypadku. Nieustannie powracał myślami do chwil, gdy syn jeszcze żył. Zaprzeszał relacji towarzyskich. Wcześniej udzielał się w Ochotniczej Straży Pożarnej, ale teraz stracił motywację do działania. R. K. wykazuje podwyższone napięcie emocjonalne. Doświadcza niepokoju, jest nerwowy, drażliwy w relacjach interpersonalnych. Towarzyszy mu poczucie zmęczenia, osamotnienia. Zamartwia się, a jego nastawienie do życia jest pesymistyczne.

Zaburzenia emocjonalne rodziców były naturalną reakcją na odejście bliskiej osoby. Żałoba jest stanem kryzysowym, w którym istnieje podwyższone ryzyko depresji, co miało miejsce u A. K.. Zaburzenia te występowały u rodziców przez kilka lat. Aktualnie nie występują u nich objawy wskazujące na powikłanie przebiegu żałoby, funkcjonują prawidłowo. Pojawiające się myśli o synu nie przybierają formy patologicznej. Nie zachodzą przesłanki do terapii psychologicznej, ani leczenia psychiatrycznego.

Sprawca wypadku posiadał obowiązkowe ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych w (...) S.A.

Sąd pierwszej instancji wskazał, że powództwa zasługują na uwzględnienie jedynie w części.

Sąd Okręgowy podkreślił, że bezsporna była odpowiedzialność pozwanego, wynikająca z umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu marki A. numer rejestracyjny (...), będącego sprawcą zdarzenia w dniu 16 października 2005 r., wskutek którego doszło do śmierci D. K.. Ubezpieczyciel negocjował jednak zarówno dopuszczalność zastosowania podstawy prawnej dochodzonego zadośćuczynienia, jak też wysokość tego roszczenia, podnosząc, że więź emocjonalna łącząca powodów z ich synem D. nie ma statusu dobra osobistego, podlegającego ochronie na podstawie art. 24 k.c.

Sąd pierwszej instancji podkreślił, iż zdarzenie rodzące szkodę w postaci śmierci D. K. zaistniało przed dniem 3 sierpnia 2008 roku i nie znajduje w tym stanie faktycznym zastosowania norma art. 446 § 4 k.c. Sąd Okręgowy wskazał przy tym, że w orzecznictwie pojawił się jednak pogląd, zgodnie z którym spowodowanie śmierci osoby bliskiej przed tym dniem mogło stanowić naruszenie dóbr osobistych najbliższych członków rodziny zmarłego i uzasadniać przyznanie im zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. Przepis art. 23 k.c. jest otwartym katalogiem dóbr osobistych, a dobro rodziny jest nie tylko wartością powszechnie akceptowaną społecznie, ale także uznaną za dobro podlegające ochronie konstytucyjnej. Stąd też prawo do życia rodzinnego podlega ochronie na podstawie art. 23 i 24 k.c. i spowodowanie śmierci osoby bliskiej może stanowić naruszenie dóbr osobistych członków jej rodziny i uzasadniać im przyznanie zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. Sąd Okręgowy zaznaczył, że dodanie art. 446 § 4 k.c. nie jest jedynie wyrazem woli ustawodawcy co do potwierdzenia dopuszczalności dochodzenia zadośćuczynienia na gruncie przepisów obowiązujących przed wejściem w życie tego przepisu, lecz dokonania zmiany w ogólnej regule, wynikającej z art. 448 k.c. przez zawężenie kręgu osób uprawnionych do zadośćuczynienia. Wzmacnia to także wykładnię art. 446 § 3 k.c. wiążącą funkcję tego przepisu wyłącznie z ochroną majątkową. Stąd też najbliższemu członkowi rodziny zmarłego przysługuje na podstawie art. 448 k.c. w związku z art. 24 § 1 k.c. zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę, gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed dniem 3 sierpnia 2008 roku. Wprowadzenie art. 446 § 4 k.c. doprowadziło jedynie do zmiany w sposobie realizacji roszczenia przez skonkretyzowanie osób uprawnionych do jego dochodzenia oraz przesłanek jego stosowania

Sąd Okręgowy podzielił twierdzenia i wnioski wynikające z wyżej wskazanych poglądów judykatury, uznając stanowisko pozwanego w tej mierze za bezzasadne, co skutkowało przyjęciem jego odpowiedzialności za krzywdę doznaną przez A. K. i R. K. wskutek tragicznej śmierci ich syna D. K..

Zasądzając zadośćuczynienie w określonej wysokości wskazał, że cała rodzina K. jawiła się w toku tej sprawy jako zżyta i zgodna, wzajemnie się szanująca. Szczególna więź emocjonalna istniała pomiędzy zmarłym D., a jego rodzicami, gdyż pokładali w nim właśnie nadzieje i oczekiwali wsparcia oraz opieki na starość od jedyne go syna z trojga dzieci. To on miał przejąć po rodzicach gospodarstwo rolne. Powodowie w szczególności sposób odczuli nagłą i niespodziewaną śmierć swojego syna, który był uczynnym, odpowiedzialnym, wrażliwym dzieckiem. Przysparzał rodzicom powodów do dumy. D. w chwili zdarzenia miał dopiero 20 lat. Poprzez pryzmat dramatyzmu ich doznań, poczucia osamotnienia i „odczuwanej pustki”, cierpień moralnych i wstrząsu psychicznego, wywołanego śmiercią dziecka należy oceniać wysokość należnego świadczenia z tytułu zadośćuczynienia. Śmierć syna wywołała u powodów zaburzenia emocjonalne, które trwały przez okres kilku lat. Jednakże ich żałoba przebiegała bez powikłań. Depresja, która ujawniła się u A. K. jest naturalnym skutkiem przeżywanego stanu kryzysowego. Po przeżytej sytuacji stresowej u powódki uruchomiły się jednak prawidłowe mechanizmy obronne i obecnie nie wymaga już leczenia psychiatrycznego ani psychologicznego, nie stwierdzono także, aby na tym tle wystąpił u niej trwały uszczerbek na zdrowiu. Podobnie przedstawia się sytuacja powoda R. K., który przeżył żałobę po śmierci syna bez skutków na przyszłość, a jego obecne stany emocjonalne są naturalną konsekwencją przeżyć traumatycznych i nie zaburzą codziennego funkcjonowania powoda. Oboje powodowie obecnie funkcjonują prawidłowo, realizując obowiązki życiowe i nie zaobserwowano u nich zmian w osobowości, czy pogorszenia ogólnej sprawności fizycznej czy psychicznej, związanej ze śmiercią ich syna. W

ocenie Sądu pierwszej instancji powyższe okoliczności w stosunku do obojga powodów wpływają na zakres doznanej krzywdy spowodowanej naruszeniem ich dóbr osobistych w postaci więzi rodzinnej.

Mając na uwadze okoliczność wymiaru doznanej przez powodów krzywdy, a także kompensacyjny charakter zadośćuczynienia Sąd przyjął, że kwota 80.000,00 złotych dla każdego z powodów będzie adekwatna do stopnia doznanej krzywdy. Jako wygórowane ocenił żądanie zgłoszone pierwotnie do ubezpieczyciela na poziomie 120.000 złotych.

Na powyższe roszczenia nie miał wpływu fakt dokonanej już wypłaty przez pozwanego na rzecz powódki kwoty 27.000,00 złotych, a na rzecz powoda – 20.000,00 złotych ze wskazaniem w treści wydanych decyzji, iż jest to odszkodowanie z tytułu znacznego pogorszenia się sytuacji życiowej oraz 2.300,00 złotych tytułem kosztów pogrzebu. W ocenie Sądu Okręgowego nie można bowiem domniemywać aby w wypłatach z tytułu odszkodowania było także świadczenie z tytułu zadośćuczynienia .

Ustawowe odsetki od zasądzonych obu roszczeń Sąd Okręgowy zasądził na podstawie art. 481 § 1 k.c., gdyż od dnia 20 listopada 2012 roku pozwany popadł w opóźnienie.

O kosztach Sąd pierwszej instancji orzekł na podstawie art. 100 k.p.c., przy uwzględnieniu zasady ich stosunkowego rozdzielenia. Powodowie wygrali proces w 67%, zatem w takim zakresie łączne koszty procesu winien ponieść pozwany. Łączne koszty z tytułu zastępstwa prawnego obu stron wynoszą 7.200,00 złotych (po 3.600,00 złotych) - § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2002 r. Nr 163, poz. 1349 ze zm.) Sąd Okręgowy nie zaakceptował twierdzenia pozwanego, aby należna była mu w tej sprawie stawka minimalna w podwójnej wysokości, bo sprawa należy do typowych w swoim przedmiocie, a czynności pełnomocnika pozwanego ograniczyły się do złożenia odpowiedzi na pozew i udziału w trzech rozprawach. Stąd też skoro pozwany winien w tym zakresie ponieść ciężar 67 % z 7.200,00 złotych (4.824,00 złotych), a poniósł – 3.600,00 złotych, w ramach zwrotu kosztów zastępstwa prawnego powodów musi uiścić po 1.224,00 złote. W zakresie przegranej przez pozwanego części sprawy Sąd Okręgowy obciążył go także brakującymi kosztami sądowymi w zakresie opłaty od pozwu i wydatków na opinię biegłej, od uiszczenia których powodowie byli zwolnieni.

Apelację od powyższego wyroku wniósł pozwany zaskarżając go w całości i zarzucając mu:

1) naruszenie prawa materialnego:

a) art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, poprzez błędną wykładnię art. 448 k.c. w zw. z art. 23 k.c. , oraz art. 446 § 4 k.c. skutkującą obejściem prawa i wywołaniem skutków prawnych wbrew woli ustawodawcy;

b) art. 87 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej poprzez błędną wykładnię skutkującą uznaniem za źródło prawa - jego interpretacji - art. 448 k.c. w zw. z art. 23 k.c. dokonywanej przez Sądy, w sytuacji gdy materia ta jest jednoznacznie ujęta w prawie obowiązującym – art. 446 § 4 k.c.,

c) poprzez błędną wykładnię oraz niewłaściwe zastosowanie art. 448 k.c. w zw. art. 23 k.c. wskutek uznania, iż zasadne jest dochodzenie zadośćuczynienia po śmierci członka rodziny, która miała miejsce przed datą 3 sierpnia 2008 roku,

d) przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie art. 446 k.c. wskutek nieprzyjęcia, iż nowelizacja przepisu poprzez wprowadzenie § 4 stworzyła możliwość dochodzenia zadośćuczynienia po śmierci osoby bliskiej, jednakże wyłącznie w odniesieniu do okresu po wejściu unormowania tego w życie;

e) art. 448 k.c. - poprzez przyjęcie, iż ma on zastosowanie w niniejszej sprawie, w sytuacji gdy funkcjonuje przepis szczególny, w oparciu o który uprawnione jest zasądzenie świadczenia, a nadto że zasądzona kwota jest odpowiednia w danej sprawie.

2) art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie wybiórczej oceny materiału dowodowego, poprzez wyznajdowanie okoliczności jedynie uzasadniających zasądzoną kwotę, z pominięciem okoliczności ewentualnie nakazujących przyjęcie jej w znacznie mniejszym rozmiarze.

W następstwie tak sformułowanych zarzutów skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów postępowania odwoławczego według norm przepisanych, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji z uwzględnieniem kosztów postępowania przed Sądem drugiej instancji, jako kosztów procesu.

W odpowiedzi na apelację powodowie wnieśli o jej oddalenie i zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Po rozważeniu na nowo zebranego w sprawie materiału dowodowego i dokonania własnej oceny Sąd Apelacyjny przyjął za własne ustalenia prawidłowo poczynione przez Sąd Okręgowy.

Sąd Apelacyjny w tym składzie podziela stanowisko Sądu Najwyższego zaprezentowane między innymi w uchwale z dnia 22 października 2010 roku

w sprawie III CZP 76/10, zgodnie z którym najbliższemu członkowi rodziny zmarłego przysługuje na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę, gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed dniem 3 sierpnia 2008 roku.

Apelację pozwanego (...) Spółka Akcyjna w W. od wyroków w sprawach o zadośćuczynienie zasądzone na podstawie art. 448 § 1 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. wielokrotnie były już przedmiotem rozpoznania przez tutejszym Sądem Apelacyjnym. Z uwagi na treść zarzutów dotyczących naruszenia prawa materialnego, zasadne jest wskazanie między innymi na wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 2 lipca 2013 roku, sygn. I ACa 225/13, w którym w sposób syntetyczny oraz wyczerpujący przedstawiona została argumentacja o dopuszczalności stosowania art. 448 § 1 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. do dochodzenia roszczeń o zadośćuczynienie z tytułu naruszenia dóbr osobistych przez osoby, których bliscy zmarli na skutek wypadku drogowego przed dniem 3 sierpnia 2008 roku. Sąd Apelacyjny w obecnym składzie podziela tę argumentację.

W piśmiennictwie wyrażono zapatrywanie, zgodnie którym o ile można by przyjąć, że przed 3 sierpnia 2008 roku poszczególne osoby nie mogły skutecznie dochodzić zadośćuczynienia z tytułu śmierci osoby bliskiej z uwagi na brak podstawy prawnej roszczenia, o tyle próby ograniczenia dochodzenia roszczeń z tytułu ochrony ich dóbr osobistych należy uznać za nieuprawnione. Konstrukcja naruszenia prawa jest w tym przypadku dwustopniowa. Składa się na nią śmierć osoby bliskiej (pierwszy stopień) oraz- w konsekwencji, naruszenie dobra osobistego i dopiero z tego tytułu dochodzone jest zadośćuczynienie.

W konstrukcji obowiązującej od dnia 3 sierpnia 2008 roku ustalony prawem, ograniczony krąg osób może dochodzić zadośćuczynienia już nie tylko za naruszenie dóbr osobistych, ale za samą krzywdę wywołaną śmiercią osoby bliskiej. Nie musi więc występować sytuacja naruszenia jakiegokolwiek dobra osobistego i w konsekwencji nie trzeba badać bezprawności takiego działania. Przyznanie zadośćuczynienia uzależnione jest wyłącznie od wystąpienia krzywdy po śmierci osoby bliskiej. Rozwiązanie to oderwane jest od ustalenia innych naruszeń, a nawet oderwane od umyślnego zawinienia działania (glosa do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2010 roku w sprawie III CZP 76/10 - MoP 2012, Nr 13).

Nie można się zgodzić z tezą, że na podstawie poprzedniego stanu prawnego, w odszkodowaniu na podstawie art. 446 § 3 k.c. uwzględniana była również krzywda. Co prawda orzecznictwo, w tym Sąd Najwyższy, wykazywało tendencję do uwzględniania niematerialnego uszczerbku w postaci krzywdy przy zasądzeniu odszkodowania na podstawie art.

446 § 3 k.c. - to jest z tytułu znacznego pogorszenia sytuacji życiowej po śmierci osoby bliskiej. Pomimo faktu, iż przepis ten dotyczył (i dotyczy) roszczeń o charakterze odszkodowawczym, fakt doznania krzywdy oraz jej rozmiary był elementem brany pod uwagę przy ocenie w jakim stopniu pogorszyła się sytuacja życiowa poszkodowanych. Krzywda nie tyle była tutaj, sama w sobie, przesłanką warunkującą prawo do świadczenia, tak jak jest to w przypadku roszczeń z 446 § 4 k.c., ale była jedną z okoliczności de facto wpływających na rozmiar tego roszczenia. Poczucie krzywdy było bowiem przez sądy uznawane za okoliczność, która - przy odpowiednim natężeniu tej krzywdy - może wpływać na faktyczne pogorszenie sytuacji życiowej. Wiązało się to jednak nie tyle z krzywdą samą w sobie, ale z obniżeniem aktywności życiowej i ogólnymi utrudnieniami, z jakimi borykają się poszkodowani w ich życiu - będącymi konsekwencją poczucia krzywdy i osamotnienia po śmierci osoby najbliższej (por. Jakub Nawracała - Zadośćuczynienie za śmierć osoby bliskiej – wybrane zagadnienia - Rozprawy Ubezpieczeniowe nr 11(2)/2011).

Podzielić również należy stanowisko Sądu I instancji, że powodowie mogą skutecznie domagać się zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. w związku z art. 23 k.c. Zastosowanie art. 448 k.c. w przypadku śmierci osoby bliskiej jest bowiem uzasadnione w sytuacjach wyjątkowych, kiedy można mówić o tym, że doszło do naruszenia dobra osobistego. Taką szczególną sytuacją będzie niewątpliwie ochrona szczególnego dobra osobistego, jakim jest więź pomiędzy dzieckiem a rodzicami i prawo do niezakłóconego funkcjonowania pełnej rodziny. Naruszonym dobrem osobistym, uzasadniającym zastosowanie art. 448 k.c., jest w takim przypadku zaburzone funkcjonowanie rodziny.

Uwzględnienie powództwa o ochronę dóbr osobistych nie stanowi „obejścia prawa i wywołania skutków prawnych wbrew woli ustawodawcy” czy też naruszenia norm konstytucyjnych.

Ponadto stwierdzić należy, że zarzut podniesiony przez pozwanego, a dotyczący naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. został sformułowany w taki sposób, że w istocie zmierza do zakwestionowania prawidłowego zastosowania art. 448 k.c. poprzez ustalenia przez Sąd Okręgowy kwot po 80.000,00 złotych, jako odpowiednich sum tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Wobec tego należało dokonać oceny czy Sąd pierwszej instancji przy ustaleniu wysokości należnych zadośćuczynień uwzględnił w sposób wszechstronny wszystkie okoliczności, mające wpływ na jej wysokość. W ocenie Sądu Apelacyjnego brak jest podstaw do kwestionowania oceny przyjętej przez Sąd Okręgowy. Zwrócił on uwagę na charakter naruszonego dobra, trwałość i zażyłość więzi rodzinnej łączącej powodów z synem oraz wpływ, jaki tragiczna śmierć syna wywarła na zachowaniu rodziców. Nie bez znaczenia było również nasilenie się zaburzeń emocjonalnych, czy też długość przeżywania okresu żałoby. Ponadto Sąd pierwszej instancji w sposób prawidłowy wskazał, że również poziom życia powodów miał znaczenie przy ustaleniu odpowiedniej sumy zadośćuczynienia. Mając powyższe na uwadze stwierdzić należy, że Sąd Okręgowy w sposób wszechstronny dokonał prawidłowego ustalenia odpowiednich sum tytułem zadośćuczynienia. Kwoty te nie są ani rażąco wygórowane, ani też rażąco zaniżone. Okoliczność wskazana przez pozwanego, iż powodowie wystąpili z żądaniem zapłaty zadośćuczynienia z uwagi na stanowisko firmy odszkodowawczej nie może mieć istotnego znaczenia, gdyż najczęściej to właśnie od tych firm osoby poszkodowane uzyskują informację na temat przysługujących im roszczeń. Na tej podstawie nie jest zasadne przyjęcie, że powodowie nie chcieli uzyskać kompensacji powstałej szkody. Takie rozumowanie prowadziłoby do przyjęcia, że korzystanie z usług wyspecjalizowanych firm odszkodowawczych jest czymś niewłaściwym. A przecież w istocie stanowi jedynie realizację praw podmiotowych przysługujących każdemu człowiekowi.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację. Orzeczenie o kosztach postępowania odwoławczego zostało wydane na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c., zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy. Sąd Apelacyjny zasądził od pozwanego na rzecz powodów kwoty po 2.700,00 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym, którego wysokość została ustalona na podstawie § 6 pkt 6 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. 2013.490 j.t.).